

Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevî'nin Kaleminden Yaratılış Mucizesi

DR. HÜSEYİN BUDAK YAZDI

Dr. Hüseyin Budak

Gümüşhane'nin medarı iftiharı, 19 yy da yaşamış büyük alim ve arif Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi 1813 yılında Gümüşhane'nin Emirler -Eskibağlar-Halgent semtinde doğdu. Gençlik yıllarında İstanbul Beyazıt medresesinde ilme intisap etti. Orada fen ve din ilimlerini okudu. Bir ömür ilim ve irfan içinde geçirdi. 1844 yılında üst ihtisas aldı. Mahmutpaşa ve Süleymaniye medreselerinde talebe yetiştirdi. Kendisini tasavvufi irşat için gelen Süleyman el Ervadi hazretlerinden hadis ilmi ve Halidiyye ve diğer tarikatlardan hilafet aldı. Cağaloğlu'nda ki Fatma Sultan camiinde binlerce talebe yetiştirdi. 114 talebesine hilafet vererek İslam coğrafyasında manevi ilimleri yaydı. Onlarca kitap yazdı. 4 büyük kütüphane kurdu. Ve vakfetti. Halifeleri de medrese tekke ve kütüphaneler yaptılar. 13 Mayıs 1894 de vefat etti. Kabri Sultan Süleyman'ın kabrinin yanı başındadır.

AHMED ZİYÂÜDDÎN
GÜMÜŞHANEVÎ

RÛHÛL ÂRİFÎN (İLÂHÎ AŞK)

 PAMUK
YAYINCILIK

Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi'nin Ruhul Arifin adlı eserinde Allahı sevmek marifetullah dan bahsediler ve bu sevginin tam olası için bilmek gerektiğini anlatır. Gerçek bilmek içimn se Allahı b n mucizelerdinden bahseder. Ruhü'l-Arifîn, İstanbul, Muhammed Naîm Efendi Litoğrafya Destgâhı, 1275/1858, künyesi ile ilk olarak basılmış bir eserdir. Orada Allah'ı bilmeyi ve sevmeyi anlatırken arı ve sivrisineğin mucizevi yaratılışını anlatmaktaydı. Ariflerin Ruhu olarak çevirilen kitabta şöyle yazıyor; Bir akıllı insan Allah'ın sanatlarındaki acayip halleri ayrıntılı bilir. Bir sivrisineğin yaratılışındaki bir arıda aklın almayacağı kadar sanat olduğunu büyük bir hayranlık içinde görür. Bu marifet denizinin sahili yoktur. Küçücük sivrisineği düşünelim, karnında gıda alma uzuvlarını hazırladı. O karın içinde gıda alma çekme, itme-tutma ve bu şekil ve sıfatları içinde hazmetme kuvvet ve iktidarını yarattı. Sonra dikkat ediniz ki Allah Teala onu nasılda insanların kanını emmeye ve gıdasını o yoldan almaya sevk etmektedir. Sonra Allah Teala o hayvana insanların elleri ile kendisini zarar vereceklerini de bildirirdi. Ve kaçma ve kurtulma yolunu öğretti. Hafif el hareketi hisseder hissetmez derhal kan emmeyi terk eder ve kaçır. El sakin hale gelince tekrar ona geldiğini düşün. Sonra Allahu Teala bu küçücük hayvana gıdasının tatlılığını ve acılığını ve çeşidini öğretti. Korku halinde hızlıca kaçmayı ve uyumayı ona öğretti. Diğer hayvanların halleri de böyledir. Arıya dikkat edelim: ayeti

kerimede şöyle buyuruluyor: Senin rabbin bal arısına dağlarda, ağaçlarda ve insanların kurmakta olduğu çardaklarda ev tutmalarını ilham etti. Sonra meyvelerin her birinden ye ve rabbinin sana kolaylaştırdığı yaylım yollarına gir, diye ilham etti. Onların karınlarından renkleri farklı şerbet çıkar ki onda insanlar için şifa vardır. Elbette bunda tefekkür eden insanlar için büyük ibret ve işaretler vardır. (Nahl. 68-69) Nasıl onun tükürüğünden mum ve bal çıkmakta ve bunların birisinde şifa vardır diğer mumdan karanlıkları aydınlatıyor. Sonra eğer onların çiçeklerden nevale toplamaları nura ve ışığa koşmaları, pislikten ve necasetten daima kaçınmaları, kendilerinin en büyüğü (arı beyinin) olanın emirlerine itaat etmeleri, Allahu Tealanın onları aralarında adalet ve insafa sevk ettiği bir pisliğe düşmüş olan arının evlerine giriş kapısı olan küçük geçidin önünde öldürülmesindeki işlerinin düzenini bir düşünürseniz insanı şaşkırtan garip sırları anlarsınız. Ey müslüman kardeşim iki basit görünüşlü, ufacık yapılı hayvana bir göz attık ve ibretle seyredip ders alınacak nice şeyleri birlikte gördük.

Gümüşhanevi 1858 de yayınladığı Allahı bilmek ve sevmekle ilgili kitabında canlıların yaratılışta mükemmel olduğunu belirtmektedir. Görüldüğü gibi Gümüşhanevi iki küçük canlı olan sivrisinek ve arı örnekleri ile yaratılışta mükemmel olduklarını ortaya koymaktadır.

Allah'ı sevmek için O'nu bilmek gerektiği ve O'nu bilmek için mahlukatını tanımak gerektiğini anlatmaktadır. Tasavvufta marifet ekolü denilen yol olarak düşünülebilir ve bu ekolün merkezi Mısır'dır. Bilindiği gibi Gümüşhanevî Hazretleri'nin manevi Hocası El Ervadi Mısır'da eğitim almıştır ve Lübnan Trablusşam müftüsüdür.

Gümüşhanevi Ruhul Arifin Allah'ı sevmek için O'nu bilmek gerektiği ve O'nu bilmek için mahlukatını tanımak gerektiğini anlatmaktadır. Bir çok canlıyı örnek vererek mucizevi yaratılışı 1858 de bastırıldığı bu eserle anlatmaktadır. Medreselerde fen ilmleri de okuyan bu büyük alim ve arif zatın yaklaşımı ilginçtir ve daha önce bu derece bilgi gerektiren durumların kayıt altına alınması takdire şayandır.

(İstanbul, Gümüşyaka-1.12.2024)

Kaynaklar:

- 1.Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi Hayatı Eserleri Kurduğu Kütüphaneler ve Ruhul Arifin Risalesi, Doç. Dr. Dünder Alikılıç, Alioğlu Yayınevi, İst 2016
- 2.Ariflerin Ruhu A. Ziyaeddin Gümüşhanevi Ter. İbrahim Eken, Mavi Yay. 2004, İstanbul
- 3.Ruhul Arifin İlahi Aşk, Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi Ter. Rahmi Serin, Pamuk Yayıncılık , İst. 2002